JAGIELLOŃSKIE CENTRUM JĘZYKOWE UJ GOTOWE NA DALSZY ROZWÓJ

Domena publiczna

Jako cel i środek, wiedza i umiejętność, proces i skutek, własność i nabytek, codzienne narzędzie i nieosiągalny ideał – język prawdziwie fascynuje tych, którzy są świadomi uczestniczenia w procesie komunikacji. I niewiele spraw łączy wszystkich członków społeczności uniwersyteckiej tak bardzo jak potrzeba znajomości języków obcych. Na większą skalę wymuszają ją procesy globalizacyjne i umiędzynarodowienie nauki, przyznając szczególne miejsce językowi angielskiemu, chociażby przez premiowanie publikacji napisanych w tym języku. Oczywistym jest zatem stwierdzenie, że polityka językowa jest ważną częścią misji Uczelni, zarówno w sferze dydaktyki, jak i wsparcia badań naukowych. Wydaje się, że panuje co do tego powszechna zgoda, ale czy w pełni wykorzystujemy nasz, Uczelni, potencjał?

Pytanie to powstaje, gdy myślimy o zmianach zachodzących w szkolnictwie, świecie nauki i na rynku pracy. Poszukując na nie odpowiedzi, pięć lat po uzyskaniu akredytacji EAQUALS (The European Association for Quality Language Services), która potwierdziła osiągnięcie najwyższych standardów nauczania w Jagiellońskim Centrum Językowym ponownie chcemy zrewidować potrzeby uczących się i wynikające z nich cele naszych działań.

Posiadanie znaku jakości EAQUALS (www.eaquals.org) dowodzi, że JCJ jest gotowe na dalszy rozwój. Obecnie nasza praca opiera się na spójnej koncepcji osiągania efektów uczenia się w oparciu o ramowe programy nauczania i ich weryfikacji przez częściowo standaryzowane egzaminy. Uczymy na wszystkich poziomach biegłości językowej w oparciu o Europejski System Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ, w języku angielskim CEFR – *Common European Framework of Reference for Languages*), którego byliśmy nawet częściowo współtwórcami, biorąc udział w międzynarodowych projektach opracowania deskryptorów sprawności językowych.

Wykwalifikowani i wciąż doskonalący kwalifikacje dydaktycy, wysoki poziom nauczania, dobra znajomość technologii, zaplecze materialne i nowa siedziba czynią z nas jednostkę nowoczesną, oferującą nauczanie językowe zgodne z europejskimi standardami. Ponad stu lektorów uczy słuchaczy studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz doktorantów, a także prowadzi kursy międzywydziałowe we współpracy z Działem ds. Osób Niepełnosprawnych, Jagiellońskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, kursy ogólnodostępne oraz tak zwane *in-company* – dla pracowników naukowych, dydaktycznych i administracyjnych UJ. Rocznie szkolimy około 10 000 osób.

Już od kilku lat nasze programy na pierwszym i drugim stopniu studiów różnią się nie tylko poziomem (odpowiednio minimum B2 i B2+), ale i pod względem treści oraz celów nauczania. Na studiach licencjackich nauczamy języka ogólnego, zaś na studiach uzupełniających magisterskich skupiamy się na języku specjalistycznym i akademickim. Lektorat na studiach jednolitych magisterskich jest sumą tych składowych.

Opisany system, aczkolwiek sprawny i skuteczny, nie może w całości zaspokoić nowo powstających potrzeb różnych grup społeczności akademickiej, w związku z zakładanymi: internacjonalizacją, interdyscyplinarnością i innowacyjnością. Cele zawarte w strategii *Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza* zakładają wzrost wpływu Uniwersytetu Jagiellońskiego na rozwój światowej nauki, inwestycje w kapitał ludzki i umiędzynarodowienie programów kształcenia. Wymienia się też transfer wiedzy i popularyzację nauki. W jaki sposób powinniśmy wesprzeć te ambitne plany jako Jagiellońskie Centrum Językowe? Osiągnięcie przez UJ statusu uczelni badawczej w październiku 2019 roku może, a nawet powinno mieć wpływ na szeroko rozumianą politykę językową. Wpływają na nią również procesy zachodzące poza Uczelnią: rozwój mobilności akademickiej, powszechna digitalizacja w sferze naukowej i zawodowej, rosnące rozbieżności między wymaganiami akade-

Małgorzata Grabanic-Mukerji

Jagiellońskie Centrum Językowe UJ to nowoczesna jednostka, oferująca nauczanie języków zgodne z europejskimi standardami

mickimi a kompetencjami wyniesionymi ze szkoły średniej, wzrost znaczenia kompetencji miękkich – w tym interpersonalnych i komunikacyjnych, czy wzrost wymagań pracodawców względem znajomości języków obcych innych niż język angielski, którego znajomość przyjmuje się jako oczywistą.

Przy okazji rozpoczęcia nowej kadencji władz uniwersyteckich spróbujmy odpowiedzieć na pytanie: do jakiego stopnia obowiązująca polityka językowa odpowiada autentycznym potrzebom społeczności akademickiej? Rozważmy również następujące kwestie: czy zwiększamy szanse naszych absolwentów na rynku pracy, umożliwiając im naukę języków innych niż język angielski? Czy doktoranci w wystarczającym stopniu mogą się przygotować do publikacji w językach obcych? Czy widzimy potrzebę stworzenia jednostki typu *writing centre*, wspomagającej studentów, doktorantów i pracowników w procesie pisania tekstów naukowych? Czy wystarczająco wspomagamy kadrę akademicką w działaniach wymagających kompetencji językowych – jak publikowanie wyników badań, udział w międzynarodowej wymianie akademickiej czy nauczanie w języku obcym? Czy – w ramach umiędzynarodowienia studiów – planujemy prowadzenie większej liczby kursów w języku wykładowym angielskim (*English Medium Instruction*)? Jak rozwiązać dylemat poziomu B2, który jest osiągany na rozszerzonej maturze z języka obcego, wymagany jako minimum na pierwszym stopniu studiów i wystarczający do zdobycia stopnia doktora? Jak odnieść się do zjawiska występowania niższych kompetencji językowych u niektórych studentów studiów drugiego stopnia względem ogólnego poziomu studentów studiów pierwszego stopnia? Jak wspomóc autonomię studenta, który będzie musiał umieć uczyć się nowych umiejętności, w tym językowych, przez całe życie? Czy nauczanie języków obcych zajmuje odpowiednie miejsce w programach studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim, jeżeli 120 godzin zajęć i 60 godzin pracy indywidualnej w trakcie lektoratu na studiach pierwszego stopnia jest wycenione na 4 punkty ECTS, zaś odpowiednio 60 i 30 godzin na studiach drugiego stopnia – na 2 punkty ECTS?

Domena publiczna

Należy zaznaczyć, że nie jesteśmy jedyną uczelnią z tak niskim przelicznikiem, ale jednocześnie w Polsce nie ma żadnej uczelni z przelicznikiem niższym, natomiast istnieją takie, które przyznają za naukę języka ponad dwa razy więcej punktów niż UJ.

Powstają kolejne pytania o dostęp do języków innych niż język angielski. Jak wynika z *Analizy ofert pracy* wykonanej przez Biuro Karier UJ, w 2018 roku wciąż wzrastała liczba pracodawców wymagających, poza biegłą znajomością języka angielskiego, znajomości innych języków (w kolejności zapotrzebowania: język niemiecki, francuski, włoski, hiszpański, rosyjski i inne). Tymczasem liczba grup lektoratowych tych języków stanowi niewielką część liczby ogólnej, z braku wolnych żetonów przyznawanych studentom na naukę wykraczającą ponad obowiązkowy wymiar godzin jednego języka, którym najczęściej jest język angielski.

W odpowiedzi na powyższe pytania proponujemy:

1. Adaptację programów nauczania językowego na drugim stopniu studiów w oparciu o szerokie konsultacje z pracownikami naukowymi i dydaktycznymi na wydziałach. Wierzymy, że Państwa pomoc będzie bezcenna dla bardziej precyzyjnego określenia wymogów stawianych przez dziedzinę nauki oraz kwalifikacji i umiejętności wymaganych w związanych z nimi zawodach. Planujemy nastawić się na kompetencje i sprawności akademickie i zawodowe, tworząc kursy językowe osadzone w danej dziedzinie, na przykład *Język rosyjski w biznesie, English in Psychology*, oraz kursy o charakterze interdyscyplinarnym, na przykład *Język obcy w naukach społecznych* czy *Język obcy w naukach ścisłych*.

2. Znaczne poszerzenie oferty krótkich kursów tematycznych, nawet 10- lub 15-godzinnych, poświęconych jednemu zagadnieniu, przykładowo korespondencji w języku niemieckim, pisaniu podań po angielsku, zasadom wymowy francuskiej, pisaniu raportów po angielsku, słownictwu obcemu w historii sztuki... Zaletą takich

Dominika Stopa

Nowa siedziba Jagiellońskiego Centrum Językowego

kursów będzie krótki czas trwania, co pomoże studentom skoncentrować się na konkretnych potrzebach, zamiast uczęszczania na pełnowymiarowe kursy ogólne. Oferta ta będzie skierowana głównie do studentów bardziej zaawansowanych, którzy – opanowawszy dobrze język – potrafią precyzyjnie określić swoje dalsze potrzeby.

3. Zwiększenie puli żetonów, co ułatwiłoby studentom dostęp do nauki drugiego języka. Nawet dwa semestry nauki na poziomie podstawowym może zwiększyć możliwości i motywację do kontynuacji, bo przecież jest wielu studentów, którzy mogliby się uczyć drugiego języka na wyższych poziomach.

4. Wprowadzenie kursów przygotowawczych dla studentów zagranicznych, którzy często potrzebują wsparcia językowego zarówno z języka polskiego, jak i z języka angielskiego.

5. Zintegrowanie oferty dydaktycznej JCJ, szczególnie w zakresie używanych materiałów, z działalnością badawczą prowadzoną na wydziałach, której wyniki publikowane, na przykład, w języku angielskim, mogą stanowić materiał do nauki języka.

6. Rozważenie prowadzenia kursów z udziałem lektorów JCJ na wydziałach, w szczególności niektórych kursów prowadzonych w językach obcych lub wymagających korzystania ze źródeł w tych językach. Zintegrowanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności z kompetencjami językowymi, na przykład krytyczne czytanie tekstu, pisanie syntezy, wydaje się bardzo korzystne dla studentów.

7. Położenie nacisku na akademicki i popularyzatorski aspekt komunikacji w językach obcych. Integralność wymieniona w strategii IDUB zakłada *łączenie badań naukowych z edukacją i trzecim wymiarem misji uniwersytetu* oraz *popularyzację nauki* – a jednym z zasadniczych narzędzi temu służących jest kompetencja językowa.

MGM

Adres Jagiellońskiego Centrum Językowego

8. Stworzenie środowiska dla praktycznego zastosowania języków obcych w działaniach wykraczających poza standardową naukę języka w sali zajęciowej. Planujemy dać studentom możliwości współtworzenia zdarzeń, które nie tylko wymagają zaawansowanych sprawności akademickich, ale również potwierdzają rozszerzanie kompetencji przydatnych na rynku pracy. Mam na myśli organizację minikonferencji, warsztatów, konkursów (jak odbywający się od kilku lat *Best UJ Presentation*), współtworzenie mediów społecznościowych czy redagowanie przez studentów pisma popularnonaukowego *on-line* i w językach obcych.

9. Poszerzenie współpracy z innymi uczelniami w Polsce i za granicą w ramach wspólnych projektów. Dotychczasowa wymiana doświadczeń przynosiła korzystne rezultaty.

Jagiellońskie Centrum Językowe jest jednostką międzywydziałową, co stawia je niejako na marginesie codziennego życia na wydziałach (kilka razy zdarzyło mi się rozmawiać ze studentami, którzy przekazywali, co ich obowiązuje *u nich na UJ*). Z drugiej jednak strony – jak wskazuje nasza nazwa – stanowimy centrum, a w tym centrum uczymy studentów z każdego wydziału i z każdej szkoły doktorskiej UJ. Liczymy zatem na to, że temat języków obcych okaże się wart podjęcia i omówienia. Zamierzamy zaprosić do konsultacji studentów, bezpośrednio i pośrednio, poprzez przedstawicieli Samorządu Studenckiego. Chcielibyśmy poznać ich opinię w kwestii: które języki i jakie sprawności językowe są dla nich ważne. W pierwszej kolejności jednak zainicjujemy konsultacje z pracownikami UJ i liczymy na to, że wspólnie dostosujemy ofertę językową Jagiellońskiego Centrum Językowego do potrzeb społeczności akademickiej całego Uniwersytetu.

Dominika Stopa
dyrektor Jagiellońskiego Centrum Językowego